

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR YÜKSEK OKULU ÖĞRENCİLERİNİN SPORA BAŞLAMA, BÖLÜMÜ SEÇME NEDENLERİ VE GELECEĞE YÖNELİK BEKLENTİLERİNİN İNCELENMESİ*

ÖZHAN BAVLI¹

ÖZET

Bu çalışmanın amacı; Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulu'nda (BESYO) okuyan öğrencilerin spora başlamalarına, besyo'yu seçmelerine etki eden faktörler ile geleceğe yönelik beklentilerinin okudukları bölümlere göre karşılaştırılmasıdır. Çalışmaya Çukurova Üniversitesi BESYO'da okuyan toplam 318 öğrenci (123 beden eğitimi öğretmenliği bölümü, 130 antrenörlük eğitimi bölümü, 65 spor yöneticiliği bölümü) katılmıştır. Öğrenciler, araştırmacı tarafından hazırlanan anket formunu cevaplamışlardır. Çalışma sonucunda; öğretmenlik bölümü öğrencilerinin spora başlamasında "bir kulüpte sporcu olmak", "boş zamanı değerlendirmek" ve "yeni insanlar tanımak" nedenlerinin, diğer bölümlerde okuyan öğrencilere göre istatistiksel bakımdan etkisinin daha düşük olduğu tespit edilmiştir. Bunlara ek olarak; öğretmenlik bölümü öğrencileri BESYO'yu seçme nedenleri içerisinde; "spor alanında daha başarılı olacağını düşünme" ve "spor alanında bilimsel eğitim almak", seçeneklerine antrenörlük ve yöneticilik öğrencilerine göre istatistiksel bakımdan daha az önem verdikleri saptanmıştır. Antrenörlük bölümü öğrencilerinin geleceğe yönelik "akademisyen olma" ve "yurt dışında alanla ilgili çalışma yapma" beklentilerinin, öğretmenlik ve yöneticilik bölümü öğrencilerine göre istatistiksel bakımdan daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar kelimeler: Spor, spor yüksek okulu, spora katılım, beklenti

COMPARISON THE REASONS OF SPORT PARTICIPATION, STUDYING PHYSICAL EDUCATION AND EXPECTATIONS ABOUT FUTURE OF PHYSICAL EDUCATION STUDENTS

ABSTRACT

The aim of this study was to compare the reasons of sport participation, studying physical education and their expectations about future of physical education students according to different department. Research performed on totally 318 students (123 students from Physical Education and Sports Instruction Department/PESID, 130 students from Coaching Department/CD and 65 students from Sports Management Department/SMD) from Cukurova University, Faculty of Physical Education in Turkey. Students answered the survey sheet which is designed by researcher. As a result; it is found that being an athlete, do sport as a leisure activity and meeting new people were statistically more important reasons to sport participation for CD and SMD students than for PESID students. In addition, become more successful in sport and studying sport at the university were statistically more effective reasons to studying physical education for CD and SMD students than for PESID students. Also CD students have statistically higher expectation from future than SMD and PESID students with become academic and studying abroad.

Key words: Sport, physical education, sport participation, expectation

GİRİŞ VE AMAÇ

Gelişen ve değişen sosyal yaşantının beraberinde getirdiği stres ve hareketsiz yaşam temposu ile ortaya çıkan sağlık sorunları ile başa çıkma yöntemlerinden birisi olan spora katılım, gün geçtikçe önem kazanmaktadır. Spora katılımın fiziksel, sosyal ve ekonomik faydalarına dikkat çeken çalışmalar, hemen her yaşta bireylerin spora katılımının önemine dikkat çekmektedir. İnsanlar; sağlık problemleri ile başa çıkma, sosyalleşme isteğini gerçekleştirme vb. nedenlerden dolayı spora yönelebilmektedir. Bu insanların beklentilerini karşılayabilecek sosyal ortamın sağlanması ve sağlıklı spor yapabilme bilincinin kazandırılması boyutunda spor eğitmenlerine ve yöneticilerine büyük rol düştüğü söylenebilir. Bu eğitmenlerin yetiştirilmesinde ve sporu sevdirmesinde etkileşimde buldukları sosyal çevrelerin; aile, okul, arkadaş vb. etkisinin de büyük olduğunu söylemek mümkündür. Bu sosyal ortamlardan birisi de üniversitelerin spor eğitimi veren bölümleridir. Üniversiteler devletin spor felsefesine uygun, toplumun beklentilerine cevap verebilecek nitelikte çeşitli uzmanlık

¹ Çukurova Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulu

* Bu çalışma . Ulusal Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Sempozyumu'nda (Burdur 2009) poster bildiri olarak sunulmuştur

alanlarında bilimsel eğitim almış antrenör, öğretmen ve yönetici yetiştirmektedir. Bu kurumlarda yetişen spor bilim adamlarının bireyleri spora yönlendirmesinde önemli etki yapacağı şüphesizdir. Farklı spor branşlarında mücadele eden sporcularda ve farklı eğitim alanlarındaki öğrencilerde spora katılımın ve spordan beklentilerin araştırıldığı çalışmalara literatürde rastlanmakla birlikte, spor yüksek okullarında eğitim alan öğrencilerdeki bu durum üzerine bir çalışmaya rastlanmamıştır. Burada eğitim alan bireylerin spora başlamasında ve bölümlerini seçmelerinde etkili olan nedenleri belirlemek, bu bireylerin geleceğe yönelik beklentilerini araştırmak, bu çalışmanın amacını oluşturmaktadır.

YÖNTEM

Çalışma 2006-2007 eğitim ve öğretim döneminde, Çukurova Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulu'nda okuyan 123 beden eğitimi öğretmenliği bölümü, 130 antrenörlük eğitimi bölümü ve 65 spor yöneticiliği bölümü öğrencisi olmak üzere, toplam 318 öğrencinin gönüllü katılımı ile gerçekleştirilmiştir. Çalışmada elde edilen veriler; kişisel bilgi formu ve araştırmacı tarafından hazırlanan spora başlama, besyo'yu seçme ve geleceğe yönelik beklentileri belirlemeye yönelik "evet", "kısmen", "hayır" seçeneği sorulardan oluşan, 37 maddelik anket formunun uygulanması ile elde edilmiştir. Anketin hazırlanmasında uzman görüşlerinden faydalanılmış ve anketin güvenilirlik katsayısının (cronbach alpha) $r:0,79$ olduğu belirlenmiştir. Anket formunun uygulanması ile elde edilen veriler SPSS 11,5 istatistik analiz programında değerlendirilmiş ve bulgular $p<0,05$ seviyesinde anlamlı kabul edilmiştir.

BULGULAR

Tablo 1. Öğrencilerin bölümlere göre tanımlayıcı özelliklerinin dağılımı (n-%)

		Öğretmenlik		Antrenörlük		Yöneticilik		Toplam	
		n	%	n	%	n	%	n	%
Sınıf	1	37	30,0	42	32,3	40	61,5	119	37,4
	2	16	13,2	26	20	25	38,5	67	21,0
	3	37	30,0	22	17	0	0	59	18,5
	4	33	26,8	40	30,7	0	0	73	22,9
	Toplam	123	100	130	100	65	100	318	100
Cinsiyet	Erkek	81	65,8	91	70	39	60	211	66,4
	Kadın	42	34,2	39	30	26	40	107	33,6
	Toplam	123	100	130	100	65	100	318	100
Yaş	21 >	48	39,0	45	34,6	15	23,0	108	34
	22-27	72	58,5	74	56,9	49	75,4	195	61,3
	28 <	3	2,5	11	8,4	1	1,6	15	4,7
	Toplam	123	100	130	100	65	100	318	100
Lisanslı sporcu	Evet	74	60,1	82	63	35	53,8	191	60
	Hayır	49	39,9	48	37	30	46,2	127	40
	Toplam	123	100	130	100	65	100	318	100
ÖSS puanı	165 >	4	3,2	11	8,5	2	3,1	17	5,3
	166-215	26	21,1	61	46,9	17	26,1	104	32,7
	216-265	92	74,8	57	43,8	45	69,2	194	61,1
	266 <	1	0,9	1	0,8	1	1,6	3	0,9
	Toplam	123	100	130	100	65	100	318	100
Aile gelir düzeyi (YTL)	900 >	89	72,3	77	59,2	42	64,6	208	65,4
	901-1600	27	21,9	42	32,3	17	26,2	86	27,1
	1601-2300	5	4,1	7	5,4	3	4,6	15	4,7
	2301 <	2	1,7	4	3,1	3	4,6	9	2,8
	Toplam	123	100	130	100	65	100	318	100
Anne eğitim düzeyi	Okumamış	18	14,6	14	11	3	4,7	35	11
	İlkokul	58	47,1	55	42,3	34	52,3	147	46,2
	Ortaokul	22	17,8	20	15,3	10	15,3	52	16,4
	Lise	19	15,5	30	23	13	20	62	19,4
	Üniversite	6	5	10	7,7	5	7,7	21	6,7
	Yüksek lisans	0	0	1	0,7	0	0	1	0,3
Toplam	123	100	130	100	65	100	318	100	
Baba eğitim düzeyi	Okumamış	3	2,5	4	3	1	1,5	8	2,5
	İlkokul	47	38,5	43	33	21	32,3	111	35
	Ortaokul	24	19,7	23	17,7	17	26,2	64	20,2
	Lise	36	29,5	38	29,3	16	24,6	90	28,3
	Üniversite	12	9,8	19	14,7	10	15,4	41	13
	Yüksek lisans	0	0	3	2,3	0	0	3	1
	Toplam	122	100	130	100	65	100	317	100

Çalışmaya gönüllü olarak katılan toplam 318 öğrencinin bölümlerine göre; sınıf, cinsiyet, yaş, öss puanları ve ortalama aile aylık gelirleri dağılımları (n - %) tablo 1 de gösterilmiştir. Tablo 1'e göre çalışmaya katılan öğrencilerin %66,4'ünün erkek ve %33,6'sının kadın olduğu ve öğrencilerin çoğunluğunun (%61,3), 22-27 yaşları arasında olduğu, buna ek olarak besyo'da okuyan öğrencilerin çoğunun (%60) bir kulüpte lisanslı sporcu olduğu belirlenmiştir. Besyo'yu kazanan öğrencilerin genelinin (%61,1) ÖSS puanlarının 216-265 arasında olduğu ve bunlara ek olarak öğrencilerin çoğunun (%65,4) ekonomik düzeyi düşük ailelerin ferdi olduğu bulunmuştur. Yine tablo 1'e göre besyo'da okuyan öğrencilerin genel olarak anne ve baba eğitim düzeyinin (anne %46,2, baba %35) ilkököl seviyesinde olduğu saptanmıştır.

Tablo 2. Spora başlama nedenlerinin bölümlere göre kay kare (χ^2) analizi sonuçları

Spora başlama nedenleri	Öğretmenli k n: 123		Antrenörlük n: 130		Yöneticilik n: 65		Toplam n: 318		χ^2	p
	n	%	n	%	n	%	n	%		
Aile yönlendirmesi	14	11,5	13	10,0	11	16,9	38	11,9	2,191	0,701
Beden eğitimi öğretmeni teşviki	13	10,6	16	12,3	11	16,9	40	12,5	1,758	0,780
Arkadaş teşviki	34	27,6	36	27,7	16	24,6	86	27,0	6,288	0,179
Sporu sevmek	104	84,6	114	87,7	59	90,8	277	87,1	3,922	0,417
Bir kulüpte sporcu olmak	26	21,1	44	33,8	21	32,3	91	28,6	14,212	0,007*
Vücudu şekle sokmak	11	8,9	15	11,5	7	10,8	33	10,3	3,193	0,526
Kasları geliştirmek	13	10,6	16	12,3	7	10,8	36	11,3	8,357	0,079
Kilo vermek	5	5,7	8	6,2	5	7,7	22	6,9	1,032	0,905
Boş zamanı değerlendirme	17	13,8	27	20,8	17	26,2	61	19,1	10,367	0,035*
Zararlı alışkanlıklardan kurtulmak	13	10,6	27	20,7	9	13,8	49	15,4	7,955	0,093
Yeni insanlar tanımak	17	13,8	39	30,0	16	24,6	72	22,6	9,932	0,042*
Doktor tavsiyesi	3	2,4	5	3,8	3	4,6	11	3,45	3,872	0,424

*P<0,05

Besyoyu'da okuyan öğrencilerin spora başlamalarına neden olan etmenleri ortaya çıkarmak ve bu etmenlerin bölümler arasında farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla uygulanan anket sonuçlarının kay kare analizi (χ^2) sonuçları tablo 2'de gösterilmiştir. Elde edilen verilerin istatistiksel bakımdan anlamlı farklılığı $p \geq 0,05$ düzeyinde değerlendirilmiştir. Tablo 2'ye göre; öğrencilerin spora başlamalarında sporu sevmelerinin en önemli etken olduğu, daha sonra bir kulüpte sporcu olma isteği, arkadaşlarının teşvik etmesi ve yeni insanlar tanıma isteği spora başlamalarına önemli etki ettiği söylenebilir. Spora başlama nedenlerinin bölümler arasında istatistiksel yönden anlamlı farklılık gösterdiği seçeneklerin; "bir kulüpte sporcu olmak" ($p=0,007$), "boş zamanı değerlendirmek" ($p=0,035$) ve "yeni insanlar tanımak" ($p=0,042$) olduğu belirlenmiştir. Buna göre öğretmenlik bölümü öğrencilerinin spora başlamasında bu üç nedenin, antrenörlük ve yöneticilik bölümlerinde okuyan öğrencilere göre etkisinin daha az olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 3. Besyoyu seçme nedenlerinin bölümlere göre kay kare (χ^2) analizi sonuçları

Besyoyu seçme nedenleri	Öğretmenli k n: 123		Antrenör lük n: 130		Yöneticilik n: 65		Toplam n: 318		χ^2	p
	n	%	n	%	n	%	n	%		
Aktif spor yapma	74	60,2	84	64,6	42	64,6	200	62,8	6,78	0,148
Beden eğitimi öğretmeni mesleğini sevmek	88	71,5	84	64,6	45	69,2	217	68,2	7,48	0,112
Antrenörlük mesleğini sevmek	37	30,1	92	70,8	15	23,1	144	45,2	59,40	0,000*
Ders çalışmayı sevmeme	12	9,8	23	17,7	10	15,4	45	14,1	4,83	0,304
Spor alanında daha başarılı olacağını düşünme	72	58,5	91	70,0	51	78,5	214	67,2	11,11	0,025*
Spor faaliyetlerinin okul başarısını artırması	52	42,2	58	44,6	25	36,9	135	42,4	,765	0,943
Beden eğitimi öğretmeni teşviki	24	19,5	24	18,4	12	18,4	60	18,8	1,262	0,868
Spor alanında bilimsel eğitim almak	59	47,9	85	65,4	41	63,1	185	58,1	22,79	0,000*
Arkadaş teşviki	28	22,8	35	26,9	16	24,6	79	24,8	1,153	0,886
Antrenör teşviki	16	13,0	16	12,3	3	4,6	35	11,0	9,476	0,050
Bir üniversite okumak	27	21,9	44	33,8	18	27,6	89	27,9	4,771	0,312
Eğitmen kadrosunun iyiliği	21	17,0	31	23,8	12	18,4	64	20,1	2,571	0,632
Eğlenceli bir bölüm olması	45	36,5	43	33,0	22	33,8	110	34,5	0,983	0,912
Başka şansın olmaması	21	17,0	36	27,6	12	18,4	69	21,6	12,04	0,017*
Beden eğitimi öğretmeni olma isteği	92	74,7	53	40,7	19	29,2	164	51,5	46,33	0,000*
Antrenör olma isteği	29	23,5	92	70,7	14	21,5	135	42,4	75,74	0,000*
Spor yöneticisi olma isteği	26	21,1	29	22,3	44	67,6	99	31,1	68,29	0,000*
Sporla ilgili bir meslek sahibi olma isteği	78	63,4	87	66,9	48	73,8	213	66,9	2,40	0,662

*P<0,05

Besyoyu'da okuyan öğrencilerin bu bölümü seçmelerine neden olan etmenleri belirlemek ve bu etmenlerin bölümler arasında farklılık gösterip göstermediğini

belirlemek amacıyla uygulanan anket sonuçlarının kay kare analizi (χ^2) sonuçları tablo 3'te gösterilmiştir. Elde edilen verilerin istatistiksel bakımdan anlamlı farklılığı $p>0,05$ düzeyinde değerlendirilmiştir. Tablo 3'e göre besyo'da okuyan öğrencilerin bu bölümü seçme nedenleri arasında; beden eğitimi öğretmenliği mesleğini sevme, spor alanında daha başarılı olacağını düşünme, sporla ilgili bir meslek sahibi olma isteği ve aktif olarak spor yapma seçenekleri, diğer nedenler arasında daha yüksek öneme sahip olduğu söylenebilir. Besyo'yu seçme nedenlerinin bölümlere göre istatistiksel bakımdan anlamlı farklılık gösteren seçeneklerin; antrenörlük mesleğini sevme ($p=0,000$), spor alanında daha başarılı olacağını düşünme ($p=0,025$), spor alanında bilimsel eğitim almak ($p=0,000$), başka şansın olmaması ($0,017$), beden eğitimi öğretmeni olma isteği ($p=0,000$), antrenör olma isteği ($p=0,000$), spor yöneticisi olma isteği ($p=0,000$) olduğu saptanmıştır. Bu verilere dayanarak; beklediği üzere farklı bölümlerdeki öğrencilerin besyo'yu seçmedeki nedenleri, kendi bölümlerinin diploma denkliğini almak bakımından daha büyük önem taşımaktadır. Ancak "spor alanında daha başarılı olacağını düşünme" ve "spor alanında bilimsel eğitim alma isteği" ile besyo'yu seçmede etkili olan nedenlere öğretmenlik bölümü öğrencileri, antrenörlük ve yöneticilik öğrencilerine göre daha az önem verdikleri saptanmıştır. Bunlara ek olarak besyo'yu seçme nedenlerinden "başka şansının olmaması" seçeneğinin antrenörlük bölümü öğrencilerinin, öğretmenlik ve yöneticilik bölümü öğrencilerine göre besyo'yu seçmelerinde daha fazla etkisinin olduğunu göstermiştir.

Tablo 4. Geleceğe yönelik beklentilerin bölümlere göre kay kare (χ^2) analizi sonuçları

Geleceğe yönelik beklentiler	Öğretmenlik n: 123		Antrenörlük n: 130		Yöneticilik n: 65		Toplam n: 318		χ^2	p
	n	%	n	%	n	%	n	%		
Beden eğitimi öğretmeni olmak	95	77,2	56	43,0	27	41,5	178	55,9	38,097	0,000*
Antrenör olmak	29	23,5	97	74,6	21	32,3	147	46,2	73,319	0,000*
Spor yöneticisi olmak	24	19,5	33	25,3	54	83,0	111	34,9	86,177	0,000*
Akademisyen olmak	45	36,5	72	55,3	37	56,9	154	48,4	14,193	0,007*
Mezun olunca hemen iş bulmak	84	68,2	95	73,0	53	81,5	232	72,9	6,727	0,151
Hayatını sporcu olarak devam ettirmek	56	45,5	64	49,2	41	63,0	161	50,6	6,572	0,160
Yurt dışında alanla ilgili çalışma yapmak	50	40,6	68	52,3	47	72,3	165	51,8	22,863	0,000*

* $P<0,05$

Besyo'da okuyan öğrencilerin geleceğe dönük beklentilerini saptamak ve bu beklentilerin bölümler arasında farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla uygulanan anket sonuçlarının kay kare analizi (χ^2) sonuçları tablo 4'te gösterilmiştir. Elde edilen verilerin istatistiksel bakımdan anlamlı farklılığı $p>0,05$ düzeyinde değerlendirilmiştir. Tablo 4'e göre "mezun olunca hemen iş bulma" beklentisi besyo'da okuyan öğrencilerin birincil beklentisi olduğu görülmektedir. Bölümler arasında geleceğe yönelik beklentiler karşılaştırıldığında "beden eğitimi öğretmeni olmak" ($p=0,000$), "antrenör olmak" ($p=0,000$), "spor yöneticisi olmak" ($p=0,007$), "akademisyen olmak" ($p=0,007$) ve "yurt dışında alanla ilgili çalışma yapmak" ($p=0,000$) seçeneklerinin istatistiksel anlamda farklılıklar gösterdiği belirlenmiştir. Buna göre tahmin edildiği üzere; kendi bölümlerinin diploma denkliğini kazanmak öğrenciler arasında büyük önem taşımaktadır. Buna karşılık antrenörlük bölümü öğrencilerinin geleceğe yönelik "akademisyen olma" ve "yurt dışında alanla ilgili çalışma yapma" beklentilerinin, öğretmenlik ve yöneticilik bölümü öğrencilerine göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

TARTIŞMA ve SONUÇ

Her yaşta görülebilen obezite, diyabet, kalp rahatsızlıkları gibi sağlık sorunları ve toplumdaki bireylerde görülen madde kullanımı ve suç oranındaki artışının hareketsiz yaşam tarzı ile büyük ilişkisi olduğu belirtilirken, spora katılımın fazla olduğu toplumlarda bu tür sağlık problemlerinde azalmalar, gençlerdeki madde kullanımı ve suç oranında azalmalar, bunun neticesinde sağlık giderlerindeki düşüşler gibi sosyo ekonomik faydaları ortaya çıkardığı bildirilmektedir (1,2). Ayrıca spor yapan öğrencilerin akademik başarılarında olumlu sonuçlar ortaya çıkmaktadır. Ortaokul düzeyindeki öğrencilerin düzenli spora katılımının, öğrencilerin ders notlarına %3 oranında, diploma derecelerine ise %5 oranında olumlu etki yaptığı (3), buna ek olarak; okul takımlarında oynayan öğrencilerin akademik başarılarında olumlu etkilerin meydana geldiği bunun sebebinin ise spora katılım ile birlikte artan kendine güven duygusu olduğu belirtilmiştir (4).

Toplumlarda bireylerin spora katılımı ve bunu düzenli olarak devam ettirmesi ile sosyo ekonomik düzey arasında ilişki olduğu vurgulanmaktadır. Çalışmalar, gelir düzeyi orta ve yüksek olan ailelerin çocuklarının, gelir düzeyi düşük olan ailelerin çocuklarına göre daha fazla spora aktif katılım gerçekleştirdiklerini ve bunu sürdürebildiklerini göstermektedir (1,5).

Gelir düzeyinin önemli bir kriter olduğu vurgulanmakla birlikte ebeveynlerin eğitim düzeyi ile spora katılım arasında önemli bir ilişki olduğuna çalışmalar işaret etmektedir. Anne ve baba eğitim düzeyinin yüksek olduğu ailelerde, çocukların fiziksel olarak daha aktif olmalarına ve televizyon başında daha az zaman geçirmelerine yol açtığı, bunun yanı sıra; bu ailelerdeki çocukların spor kulüplerine aktif olarak katılımına yol açtığı saptanmıştır. Özellikle kız çocuklarının spora katılımında aile ekonomik düzeyinin yüksek oluşu önemli bir etken olduğu bulunmuştur (6,7,8). Literatürdeki genel bulgulara zıt olarak bu çalışma sonucunda besyo'da okuyan öğrenciler ekonomik düzeyi ve eğitim seviyesi düşük ailelerin çocukları oldukları bulunmuştur.

Spora katılım ile sosyo ekonomik düzey ve eğitim seviyesinin doğru orantılı bir ilişkiye sahip olduğunu söyleyen çalışmalar, buna ek olarak, özellikle erken yaşlarda spora katılan bireylerin, spora katılma sebeplerinin; spora ilgi duymak, ebeveynlerin ve arkadaşlarının teşviki ve model olması, sağlıklı yaşam sürdürme isteği ve ortamda yaşlılarının olması olarak sıralanabileceğini göstermektedir (5,6,9). Özellikle kız çocuklarının spora katılımında ortamdaki yaşlılarının oluşu spora katılımı etkileyen önemli bir etken olarak bildirilmiştir (6). Sporcu kimliğine sahip olmak, gelişim çağındaki bireylerde spora katılımı belirleyen önemli bir kriter olarak gösterilirken (10), yetişkinler, özellikle bayanlar, gönüllü olarak spor organizasyonlarına kimliklerini yeniden adlandırmak, spora katılımındaki zorluklarla ve bu alandaki işgücü eksikliği gibi sorunlarla baş edebilmek için, sporu bir araç olarak kullanırken, erkekler sahip oldukları sporcu kimlikleri ve sporla olan ilişkileri yüzünden gönüllü olarak spor organizasyonlarına katıldıkları tespit edilmiştir (11).

Üniversite öğrencilerinin boş zaman aktivitelerine katılma ve bunu düzenli olarak devam ettirme sebeplerini araştıran çalışmada; öğrenciler spora katılma sebeplerinin, boş zaman aktivitelerine ilgi duymak olarak belirtirken, bunu düzenli olarak devam ettirme sebeplerinin, boş zaman aktivitelerinin olumlu sosyal faydaları ile olumlu fizyolojik faydalarının önemli motivasyon kaynağı olduğunu vurgulamışlardır (12).

Sporcularda durum bu bulgulara paralellik göstermektedir. Orta öğretim düzeyindeki sporcuların spora katılımına; öğrencilerin sporu sevmeleri, beden eğitimi öğretmenin ve ailenin etkisinin önemli yer tuttuğu tespit edilmiştir (13,14,15).

Besyo'da okuyan öğrencilerde spora katılımın en önemli sebebinin sağlıklı yaşama ve para kazanma isteği olduğu bulunmuştur (16). Elit düzeydeki sporcuların spora başlamalarında ailelerinin, arkadaşlarının ve beden eğitimi öğretmenlerinin büyük etkisi olduğu, uğraştıkları branşa ilgi duymaları önemli etkenler olarak sıralanmıştır (17,18,19). Bu çalışma sonucunda da bulgulara paralel olarak Besyo'da okuyan öğrencilerin spora başlamalarında, sporu sevmelerinin önemli bir etken olduğu bunu takiben bir kulüpte lisanlı sporcu olma isteği ve arkadaş teşvikinin diğer önemli etkenler olduğu saptanmıştır. Ancak benzer çalışmalara zıt olarak bu çalışmada; aile yönlendirmesi ve beden eğitimi öğretmeni teşviki bu öğrencilerin spora yönelmelerindeki etkisinin düşük olduğunu göstermiştir.

Lise öğrencilerinin cinsiyetlerine göre spordan beklentilerinin farklılık gösterdiğine işaret eden çalışmada; öğrencilerin (%52 erkekler, %20 kızlar) sporcu bursu alacaklarına dair büyük beklentilerinin olduğunu, erkeklerin bayanlara oranla istatistiksel anlamda farklı olarak ($p=0,001$) spordan geleceğe yönelik daha fazla beklentileri olduğu belirlenmiştir (12). Lise düzeyindeki sporcu öğrencilerin ise spordan beklentileri; sağlığı korumak, hayatını sporcu olarak devam ettirmek, besyo'da eğitim almak, antrenör olmak ve beden eğitimi öğretmeni olmak olarak sıralanmıştır (13,14). Lisanslı olarak spor yapan bireylerde ise beklentiler benzerlik göstermekle beraber, milli takıma seçilme ve para kazanma isteği branşa özgü farklılıkların ortaya çıkabileceğini göstermektedir (15,17,18,19). Bu çalışmada ise literatürdeki benzer bulgulara ek olarak besyo'da okuyan öğrenciler mezun olunca hemen iş bulma ve alanları ile ilgili yurt dışında çalışma yapmak ile ilgili önemli bir beklenti içerisinde oldukları belirlenmiştir.

Sonuç olarak; besyo'da okuyan öğrencilerin spora başlamalarına ve bölümü seçmelerine etki eden faktörler ile öğrencilerin geleceğe yönelik beklentilerinin okudukları bölümlere göre farklılık gösterdiği bulunmuştur. Besyo'daki eğitimin öğrencilerin beklentilerine uygunluğu bir sonraki çalışma olarak planlanırken, bu sonuçlar neticesinde besyo'daki eğitimin öğrencilerin beklentilerine göre şekillendirilmesinin faydalı olacağı söylenebilir. Bunun yanı sıra besyo'da okuyan öğrencilerin spora başlamasında ailelerinin ve beden eğitimi öğretmenlerinin teşvikinin düşük olduğu bulunmuş, bunun neticesinde bireyleri spora teşvik etmekte aileleri ve beden eğitimi öğretmenlerini bilgilendirmenin gelecek nesiller için faydalı olabileceğini tahmin etmek mümkündür.

KAYNAKLAR

1. Larsen, P.G., McMurray, R.G., Popkin, B.M., Determinants of Adolescent Physical Activity and Inactivity Patterns, *Pediatrics*,105:6, 2000
2. Vail, S.E., Community Development and Sport Participation, *Journal of Sport Management*, 21: 571-596, 2007
3. Lipscomb, S., Secondary school extracurricular involvement and academic achievement: a fixed effects approach, *Economics of Education Review*, 26; 463-472, 2007
4. Fisher, M., Juszczak, L., Friedman, S.B., Sport participation in urban high school academic and psychologic correlates, *Journal of Adolescent Health* 18: 5: 329-334, 1996
5. Seabra, A.F., Mendonc, D.M., Thomis, M.A., Peters, T.J., Maia, J.A., Associations between sport participation, demographic and socio-cultural factors in Portuguese children and adolescents, *The European Journal of Public Health*, 16 :1-6, 2007
6. Biddle, S.J.H., Whitehead, S.H., O'Donovan, T. M., Nevill, M.E., Correlates of Participation in Physical Activity for Adolescent Girls: A Systematic Review of Recent Literature *Journal of Physical Activity and Health*, 2:423-434, 2005
7. Farrell, L., Shields, M.A., Investigating the Economic and Demographic Determinants of Sporting Participation in England, *Journal of the Royal Statistical Society*, 165:2:335-348, 2002
8. Kantoma, M.T., Tammelin, T.H., Näyhä, S., Taanila, A.M., Adolescent physical activity in relation to family income and parents education, *Preventive Medicine*, 44:410-415, 2007
9. Butcher, D.A., Newsome, W.S., Ferrari, T.M., Participation in boys and girls clubs and relationships to youth outcomes, *Journal of Community Psychology*, 31:1: 39-55, 2003
10. Lau, P.W.C., Fox, K.R., Cheung, M.W.L., An Analysis of Sport Identity as a Predictor of Children's Participation in Sport *Pediatric, Exercise Science*, 18: 415-425,2006
11. Downward, P., Lumsdon, L., Ralston, R., Gender differences in sports event volunteering: insights from Crew 2002 at the XVII Commonwealth Games, *Managing Leisure*, 10: 219-236, 2005
12. Tsai, E.H.L.A., Cross-Cultural Study of the Influence of Perceived Positive Outcomes on Participation in Regular Active Recreation: Hong Kong and Australian University Students, *Leisure Sciences*, 27: 385-404, 2005
13. Çoban, B., Devocioğlu, S., Güler, G., Zirek, O., Sarıkaya, M., Turan, M., Okul Takımlarında Faaliyet Gösteren Sporcu Öğrencilerin Faaliyet Amaçları Ve Beklentileri Üzerine Bir Çalışma (Elazığ İli Örneği), *Beden Eğitimi ve Sporda Sosyal Alanlar Kongresi*, 396-404, Ankara, 2003
14. Yıldız, G.H., Ortaöğretim kurumları spor alanında okuyan öğrencilerin spora başlama ve bu alanı seçme nedenleri ile beklentileri, *T.C. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Anabilim Dalı Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Ankara, 2006
15. Şimşek, D., Gökdemir, K., Ortaöğretimde atletizm yapan sporcu öğrencilerin atletizm branşına yönelme nedenleri ve beklentileri, *Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 4: 3: 83-90, 2006
16. Görücü, A., Beden eğitimi ve spor yüksekokullarında okuyan öğrencilerin aktif spor yapma durumlarının belirlenmesi, *Selçuk üniversitesi sosyal bilimler enstitüsü dergisi*, 16: 343 353, 2006
17. Sunay, H., Saracaloğlu, A.S., Türk sporcusunun spordan beklentileri ile spora yönelten unsurlar, *Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi Poster Bildiri*, Singapur, 1997
18. Bayraktar, B., Sunay, H., Türkiye'de elit bayan ve erkek voleybolcuların spora başlamasına etki eden unsurlar ve spordan beklentileri, *Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 2: 63-72 2007
19. Alibaz, A., Gündüz, N., Şentuna, M., Türkiyede üst düzey taekwondo, karate ve kick-boks sporcularının bu spor branşına yönelmelerine teşvik eden unsurlar, yapma nedenleri ve geleceğe yönelik beklentileri, *Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, , 4:3: 91-102, 2006